

Framställning till riksdagen 2016/17:RB4

Förlängning av Sveriges deltagande i IMF:s nya lånearrangemang (NAB)

Sammanfattning

Riksbanken är finansiell motpart till Internationella valutafonden (IMF) i Sverige och tillhandahåller utländsk valuta ur valutareserven till IMF under flera olika finansieringsarrangemang. Ett av dessa kallas de nya lånearrangemangen (NAB) som IMF kan använda som ”en andra försvarslinje” om valutafondens utlåningskapacitet som kommer från medlemskapitalet behöver kompletteras. IMF har använt NAB under åren 2011-2016 men efter att medlemskapitalet kraftigt förstärkts är arrangemanget i dagsläget inte längre aktiverat. NAB skapades 1998 och är en temporär finansieringskälla i så måtto att IMF vart femte år tar ställning till om NAB fortfarande behövs under kommande period. IMF:s styrelse fattade i november 2016 beslut om att förlänga NAB och de individuella NAB-deltagarna har fram till maj 2017 att meddela IMF om de *inte* vill delta i nästa femårsperiod med start den 17 november 2017. Riksbanken instämmer i IMF:s bedömning att det världsekonomiska läget fortfarande motiverar en förstärkt utlåningskapacitet för IMF som ett komplement till medlemskapitalet och att det därför är lämpligt att förlänga Riksbankens åtagande i NAB i enlighet med valutafondens förslag. Riksbanken föreslår därför i denna framställning att riksdagens medger att Riksbanken förlänger det svenska deltagandet i NAB med fem år från och med den 17 november 2017.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Förslag till riksdagsbeslut	3
Förlängning av Sveriges deltagande i IMF:s nya lånearrangemang (NAB)	4
1 Bakgrund och redogörelse för ärendet	4
2 Övervägande och förslag	6
<i>Bilaga</i>	
Deltagare i NAB och belopp	8

Förslag till riksdagsbeslut

Riksbanken föreslår att riksdagen medger att Riksbanken förlänger Sveriges åtagande under Internationella valutafondens nya lånearrangemang (NAB) med fem år från och med den 17 november 2017 i enlighet med valutafondens förslag.

Stockholm den 14 december 2016

På direktionens vägnar

STEFAN INGVES

/Frida Erlandsson

Stefan Ingves (ordförande), Kerstin af Jochnick, Martin Flodén, Per Jansson, Henry Ohlsson och Cecilia Skingsley har deltagit i beslutet.

Föredragande har varit Åsa Ekelund.

Förlängning av Sveriges deltagande i IMF:s nya lånearrangemang (NAB)

1 Bakgrund och redogörelse för ärendet

Riksbanken är finansiell motpart till IMF i Sverige vilket bland annat innebär att Riksbanken tillhandahåller utländsk valuta ur valutareserven när IMF behöver det för vidareutlåning till andra länder. Åtaganden till IMF kan således liknas vid garanterade kreditlinor där IMF:s stadgar och Riksbankens avtal med IMF reglerar gränserna för vad IMF kan begära av Riksbanken. Riksbanken deltar i finansiering av IMF under flera olika arrangemang. Alla medlemmar i IMF bidrar till medlemskapitalet (kallas ”kvoter”) och det är den finansieringskälla som IMF använder i första hand. Därutöver finns möjlighet för IMF att få kompletterande finansiering under två särskilda kreditarrangemang, de nya lånearrangemangen, NAB, och de generella lånearrangemangen, GAB, vilka kan användas om medlemskapitalet bedöms som otillräckligt. NAB ska då användas i första hand. Därutöver har IMF sedan 2009 även ingått bilaterala låneavtal med länder, vilka i sin tur kan användas om tillgängliga resurser under samtliga finansieringskällor ovan faller under en kritisk gräns. Medlemskapitalet är det som tar längst tid att förändra eftersom det är permanent och även styr länders röststyrka i IMF. NAB är ett multilateralt arrangemang där förändringar kräver bred enighet och beskrivs som temporärt eftersom det beslutas för fem år i taget. Bilaterala lån är än mer tidsbegränsade, hittills med maximalt fyra års löptid, och formerna för dessa är enskilda länders beslut.

1.1 Sveriges medverkan i NAB

NAB bildades 1998 och utgörs av en uppsättning kreditavtal mellan IMF och 38 medlemsländer och institutioner (däribland Riksbanken) och omfattar totalt cirka 180,57 miljarder SDR. Riksbankens åtagande under NAB motsvarar cirka 2,26 miljarder SDR (cirka 28 miljarder SEK). Den innevarande NAB-perioden löper ut den 16 november 2017. Vart femte år tar IMF:s exekutivstyrelse, där Sverige nu representeras av Thomas Östros, ställning till om IMF bör föreslå att förnya NAB-beslutet för ytterligare en period. Den 4 november 2016 fattade styrelsen beslut om en förnyad period och därefter har NAB-deltagarna fram till 16 maj 2017 att meddela IMF om de *inte* vill delta i NAB under nästa femårsperiod som startar den 17 november 2017.

Riksdagen medgav 1997 (1996/97:FiU16) att Riksbanken för Sveriges del biträdde det inom IMF fattade beslutet om deltagande i NAB för en femårsperiod. Riksdagen medgav våren 2003 (2002/2003:FiU17) att Riksbanken förlängde deltagandet i NAB med ytterligare en femårsperiod. Samma sak skedde

våren 2008 (2007:08:FiU17). Riksdagen medgav i januari 2011 att Riksbanken ökade det svenska åtaganden i NAB till ett belopp om 4,44 miljarder SDR. I samma beslut godkände riksdagen att förändra NAB:s funktionssätt för att göra det mer flexibelt (2010/11:FiU17). I samband med att detta beslut fattades bestämde medlemsländerna även att återkomma till frågan om storleken på NAB i ljuset av hur medlemskapitalet utvecklades. Den kraftiga ökningen av medlemskapitalet som bestämdes 2010 ledde till ett beslut om att minska NAB i ungefär motsvarande omfattning som medlemskapitalet ökade. Det innebär ett skifte från det tidsbegränsade NAB (som ses över vart femte år) och medlemskapitalet som är mer permanent. Riksdagen godkände detta för Sveriges del i november 2011 (2011/12:FiU16) men skiftet trädde i kraft först i början av 2016 efter att USA:s kongress ratificerat detta beslut i december 2015. Riksbankens nuvarande åtagande i NAB motsvarar (efter skiftet) cirka 2,26 miljarder SDR.

1.2 NAB:s användande och funktionssätt

Samma år som NAB skapades, 1998, aktiverades det för att bidra till finansieringen av IMF:s utlåning till Brasilien. Sedan användes inte NAB på ett antal år fram till att den globala finanskrisen som, i kombination med NAB:s förändrade funktionssätt – vilket gjort det mer flexibelt – innebär att NAB användes för utlåning till ett flertal länder under åren 2011-2016. Den största förändringen i funktionssättet innebär att NAB aktiveras för en sexmånadersperiod istället för att aktiveras från fall till fall som tidigare gällde. För att NAB ska kunna aktiveras krävs det att deltagare som tillsammans håller minst 85 procent av kapitalet ger sitt godkännande. När NAB är aktiverat kan IMF använda dessa resurser för att finansiera utlåning till länder. NAB aktiverades under det nya systemet första gången i april 2011 och aktiverades sedan nio gånger i rad för sex månader varje gång. När det ökade medlemskapitalet trädde i kraft i januari 2016 bedömdes att dessa medel skulle vara tillräckliga för att finansiera IMF:s utlåning i närtid och NAB försattes därför i viloläge den 25 februari 2016. Detta innebär att nya utlåningsprogram som beslutas av IMF:s styrelse inte kan finansieras med NAB-medel, däremot kan utbetalningar under program som beslutades under en period då NAB varit aktiverat fortfarande finansieras med NAB-medel, oftast i kombination med kvotmedel. Per den 30 november 2016 hade IMF använt cirka 12 procent av Riksbankens totala NAB-åtagande vilket innebär att 269 miljoner SDR av Riksbankens NAB-åtagande var utbetalt till IMF.

1.3 IMF:s aktuella förslag om att förlänga NAB

IMF:s styrelse fattade den 4 november 2016 ett beslut om att förlänga NAB en femårsperiod med start den 17 november 2017. Detta beslut föregriper inte beslut av de individuella NAB-deltagarna eftersom NAB:s regelverk säger att varje enskild deltagare har rätt att avsluta sitt deltagande i NAB om de meddelar IMF senast sex månader före den innevarande NAB-perioden löper ut.

Tidsfristen att meddela om man vill lämna NAB infaller denna gång den 16 maj 2017 och har deltagaren inte kontaktat IMF innan dess räknas det som ett tyst godkännande att fortsätta sitt deltagande i NAB under den kommande NAB-perioden. IMF:s motivering till en förlängning av NAB är att de bedömer att det världsekonomiska läget fortfarande präglas av osäkerhet och att det finns sårbarheter i det finansiella systemet varför NAB:s viktiga roll som ett komplement till medlemskapitalet borde bibehållas. Förslaget är i linje med praxis då NAB regelbundet har förnyats vart femte år sedan det skapades 1998. Förslaget innebär även två tekniska förändringar av NAB. Den ena rör frekvensen på de prognoser som IMF tillhandahåller om vilka transaktioner deltagarna kan förvänta sig, där de föreslår att göra dessa halvårsvis istället för kvartalsvis under de perioder då NAB inte är aktiverat. Den andra justeringen innebär att man i samband med nästa översyn av NAB (om fem år) ska ta hänsyn till resultatet av nästa översyn av medlemskapitalet som väntas vara klar 2019. Detta motsvarar skrivelsen i det förra NAB-beslutet.

1.4 Bördefördelningen i NAB

Ingen av deltagarna i NAB har signalerat avsikten att lämna NAB inför den kommande femårsperioden men i många fall, liksom i Sveriges, krävs även en nationell beslutsprocess för att kunna ge ett slutgiltigt besked. I samband med att USA:s kongress godkände ökningen av USA:s medlemskapital i IMF i december 2015 uttalande de även stöd för USA:s fortsatta deltagande i NAB fram till 2022. Detta innebär att USA har kommit längre i sin nationella beslutsprocess och kan därför förväntas delta i kommande NAB-period. Givet att den nuvarande bördefördelningen består innebär det att i stort sett alla resursstarka länder i IMF är med och bidrar till NAB. Japan har det största åtagandet i NAB, vilket skiljer sig från medlemskapitalet där USA har det största åtagandet. Andelen i medlemskapitalet bestäms utifrån en formel där länder åläggs att betala in sin andel medan andelen i NAB bestäms utifrån deltagarnas preferenser där Japan valt ett stort NAB-åtagande. Sveriges andel i NAB är 1,25 procent vilket kan anses vara i samma paritet som den svenska andelen av medlemskapitalet som är 0,93 procent.

2 Övervägande och förslag

Enligt 7 kap, 4 § andra stycket riksbankslagen får Riksbanken efter medgivande av riksdagen i valutapolitiskt syfte bevilja kredit till andra finansorgan som Sverige är medlem i och sluta avtal med annan centralbank om långsiktiga internationella åtaganden. Om Riksbanken ska förlänga det svenska deltagandet i NAB krävs således riksdagens medgivande. Riksbanken instämmer i IMF:s bedömning att det världsekonomiska läget fortfarande motiverar en förstärkt utlåningskapacitet för IMF som ett komplement till medlemskapitalet

och att det därför är lämpligt att förlänga Riksbankens åtagande i NAB i enlighet med valutafondens förslag. Eftersom flertalet, om inte alla, andra deltagare i NAB förväntas förlänga sina åtaganden förefaller det rimligt att även Sverige gör det för att bibehålla en rimlig bördefördelning. Riksbanken ser heller inga problem med de två tekniska förändringar som IMF föreslår gällande NAB:s funktionssätt. Riksbanken föreslår därför i denna framställning att riksdagen medger att Riksbanken förlänger Sveriges åtagande under Internationella valutafondens nya lånearrangemang (NAB) med fem år från och med den 17 november 2017 i enlighet med IMF:s förslag. Riksbankens åtagande under NAB motsvarar cirka 2,26 miljarder SDR (cirka 28 miljarder SEK).

BILAGA**Deltagare i NAB och belopp**

Deltagare	Belopp, miljoner SDR
Japan	33 508,5
USA	28 202,47
Kina	15 860,38
Tysklands centralbank	12 890,02
Frankrike	9 479,16
Storbritannien	9 479,16
Italien	6 898,52
Saudiarabien	5 652,74
Schweiz centralbank	5 540,66
Holland	4 594,80
Brasilien	4 440,91
Indien	4 440,91
Ryssland	4 440,91
Belgien	3 994,33
Kanada	3 873,71
Spanien	3 405,14
Korea	3 344,82
Mexiko	2 537,66
Sveriges riksbank	2 255,68
Australien	2 220,45
Norge	1 966,69
Österrike	1 818,49
Danmarks centralbank	1 629,76
Polens centralbank	1 285,40
Finland	1 133,88
Portugals centralbank	783,50
Chiles centralbank	690,97
Singapore	648,55
Luxemburg	493,12
Kuwait	341,29

Filippinernas centralbank	340
Hongkongs centralbank	340
Israels centralbank	340
Malaysia	340
Nya Zeeland	340
Sydafrika	340
Thailand	340
Totalt	180 572,58

Anmärkning: Därutöver har även Grekland och Irland historiskt deltagit i NAB men eftersom de inte bestyrkt de förändringar av NAB som beslutades 2011 inkluderas deras åtaganden inte i tabellen ovan. Räknar man även deras åtaganden summerar totalen istället till 182 371,15